

Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού

Πώς η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού έχει αλλάξει τις ζωές των παιδιών κατά τη διάρκεια των τελευταίων 25 ετών;

Κατά τη διάρκεια της ιστορίας, η πρόοδος του πολιτισμού είναι στενά συνδεδεμένη με την ιδέα ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαιώματα. Αλλά μέχρι τη σύλληψη και την υιοθέτηση της ιδέας για τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού πριν 25 χρόνια (20 Νοεμβρίου 1989), τα δικαιώματα των νεότερων πολιτών του κόσμου δεν ήταν ξεκάθαρα αναγνωρισμένα από καμία διεθνή συνθήκη. Στη διάρκεια των 25 χρόνων από την υιοθέτηση της Σύμβασης, ο κόσμος πράγματι έχει αναλάβει δράση. Υπάρχουν πολλά να γιορτάσουμε την 25η επέτειο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η Σύμβαση έχει εμπνεύσει αλλαγές στους νόμους με στόχο την προστασία των παιδιών και τη λήψη μέτρων που θα τα βοηθήσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Γενικότερα, έχει δοθεί μία ξεκάθαρη εντολή να μετατραπεί το δικαίωμα του κάθε παιδιού στην υγεία, την προστασία και την ελπίδα σε πρακτικά προγράμματα και υπηρεσίες. Υπήρξαν σημαντικές βελτιώσεις σε όλους σχεδόν τους τομείς της ζωής των παιδιών:

- **Παιδική Επιβίωση** - Μείωση στο μισό του αριθμού των παιδιών κάτω των 5 ετών που πεθαίνουν κάθε χρόνο, από σχεδόν 12 σε 6 εκατομμύρια.
- **Φτώχεια** - Η μείωση σε πάνω από το μισό του αριθμού των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, από 47% σε 18%.
- **Εγγραφή στην Εκπαίδευση** - Αύξηση της εγγραφής στην προσχολική εκπαίδευση σε παγκόσμιο επίπεδο κατά περισσότερο από 30%.
- **Παιδική Εργασία** - Μείωση του αριθμού των παιδιών ηλικίας 5-17 ετών που εμπλέκονται στην παιδική εργασία σχεδόν κατά ένα τρίτο.
- **Υγιεινή** - Σχεδόν τα δύο τρίτα (64%) του παγκόσμιου πληθυσμού έχει πρόσβαση σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις υγιεινής, μια αύξηση περίπου 2 δις ανθρώπων από το 1990.

Όμως σημαντικές προκλήσεις και ανισότητες που παραμένουν:

- **58 εκατομμύρια** παιδιά πρωτοβάθμιας σχολικής ηλικίας δεν πηγαίνουν στο σχολείο.
- **Το ένα τέταρτο των παιδιών παγκοσμίως** είναι καχεκτικά εξαιτίας χρόνιου υποσιτισμού - που θα μπορούσε εύκολα να προληφθεί- κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της ζωής τους.
- **Σχεδόν 2,5 δισεκατομμύρια** άνθρωποι -ή ο 1 στους 3 σε παγκόσμιο επίπεδο- εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις υγιεινής.
- **Τα πιο περιθωριοποιημένα παιδιά** - τα παιδιά που γεννήθηκαν σε φτωχές οικογένειες, τα παιδιά μειονοτήτων, τα παιδιά που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες - είναι εκείνα που τις περισσότερες φορές δεν έχουν πρόσβαση στις βασικές υπηρεσίες και την προστασία που χρειάζονται για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

Όλα αυτά αποτελούν προκλήσεις που η ανθρωπότητα καλείται να αντιμετωπίσει. Έχουμε τώρα το καθήκον να ανακαλύψουμε, νέους τρόπους αντιμετώπισης των προκλήσεων που δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί, να προσεγγίσουμε τα παιδιά στα οποία δεν έχουμε φθάσει ακόμα και να θέσουμε τη δικαιοσύνη και τα δικαιώματα των παιδιών στο επίκεντρο των δράσεων για όλα τα παιδιά - συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καθυστερούν στα βήματα της προόδου. Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού διατυπώνει ότι σε όλες τις σχετικές δράσεις για τα παιδιά, «πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη ότι είναι καλύτερο για το συμφέρον των παιδιών». Εάν τοποθετήσουμε αυτό το συμφέρον στο κέντρο των δραστηριοτήτων μας για το μέλλον, δεν θα υπηρετούμε μόνο τα δικαιώματα των παιδιών, αλλά θα διαμορφώσουμε κι εμείς οι ίδιοι εποικοδομητικά το δικό μας μέλλον.

Κρίσιμες επισημάνσεις για τα Δικαιώματα των Παιδιών στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία όπως αυτά προκύπτουν από την Έκθεση του Κέντρου Ερευνών Innocenti της UNICEF: «**Τα Παιδιά της Ύφεσης**»:

- Στην Ελλάδα, το 2012 το μέσο οικογενειακό εισόδημα των νοικοκυριών με παιδιά βυθίστηκε στα επίπεδα του 1998 - το ισοδύναμο της απώλειας 14 χρόνων εισοδηματικής προόδου.
- Με βάση τη μεταβολή στην παιδική φτώχεια με έτος βάσης το 2008 η Ελλάδα καταλαμβάνει την 40η θέση παρουσιάζοντας επιδείνωση κατά 17,5 ποσοστιαίες μονάδες (από 23% το 2008 σε 40,5% το 2012).
- Στην κατάταξη με βάση το ποσοστό νέων ηλικίας 15-24 ετών οι οποίοι δεν σπουδάζουν, δεν εργάζονται και δε συμμετέχουν σε κανένα πρόγραμμα κατάρτισης η Ελλάδα καταλαμβάνει και πάλι την 40η θέση παρουσιάζοντας επιδείνωση κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες (από 11,7% το 2008 σε 20,6% το 2012).

Στις προτάσεις της UNICEF Ελλάδος για την προστασία των παιδιών στη χώρα μας, ιδιαίτερα στην περίοδο της κρίσης, όπως παρουσιάζονται σε σχετική έκθεση συμπεριλαμβάνονται:

- Κρίνεται απαραίτητη η λειτουργία ενός κεντρικού ανεξάρτητου φορέα που θα έχει τον πρώτο και μοναδικό λόγο για τη μελέτη, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση της εφαρμογής της Σύμβασης, στις αρμοδιότητες του οποίου θα περιλαμβάνονται η σύνταξη των σχετικών Εκθέσεων και η κατάθεση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.
- Προτείνεται, η διαμόρφωση ιδιαίτερου κωδικού στον προϋπολογισμό για τη χρηματοδότη του συνόλου των κρατικών πολιτικών που αφορούν το παιδί καθώς και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Παιδική Ηλικία τόσο σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης (κρατικός προϋπολογισμός) όσο και στο επίπεδο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης/Ο.Τ.Α. (προϋπολογισμός κάθε Δήμου και κάθε Περιφέρειας) και των προϋπολογισμών των λοιπών δημοσίων νομικών προσώπων.
- Προτείνεται η στοχευμένη αξιοποίηση των λεγόμενων «κοινωνικών μεταβιβάσεων», οι οποίες αφορούν φορολογικές ελαφρύνσεις και καταβολή επιδομάτων προς τα ευάλωτα νοικοκυριά (όπως μονογονεϊκές οικογένειες ή οικογένειες με ανέργους), ώστε αυτές να μειώνουν σημαντικά την παιδική φτώχεια.
- Καταπολέμηση της σχολικής διαρροής με την ενίσχυση των νοικοκυριών με παιδιά με τα κατάλληλα μέτρα, όπως για παράδειγμα δωρεάν γεύματα κατά τη διάρκεια των ωρών που το παιδί βρίσκεται στο σχολείο, παροχή του απαραίτητου σχολικού εξοπλισμού (σχολικές τσάντες, τετράδια, μολύβια κ.λπ.), παροχή φορμών γυμναστικής κ.α. ώστε να ανακουφιστεί ο οικογενειακός προϋπολογισμός των ασθενέστερων οικονομικά πολιτών.